

Штукар-сопілкар (англійська народна казка)

Автор Невідомий

Є в Англії морська затока Солент. А на березі її стоїть старовинне містечко Ньютаун. Тепер воно затишне, спокійне. А колись його вулиці виповнювались пронизливим писком-виском: у містечку розвелася сила-силенна щурів. Їх набралось стільки, що людям хоч кидай домівку та тікай світ за очі. Щури прогризали двері, стіни, підлогу, залазили в усі комори, засіки та скрині, з'їдали дочиста все, що траплялося, – борошно й сир, крупу й цукор. І навіть пивом-медом пригощалися!..

Та найбільш допікали міщанам безнастанна щурина біганина й пискотнява. За тим писком люди не чули одне одного і не могли спати вночі. А матерям доводилося очей не спускати з дитячих колисок. Бо як тільки котра натовлена мати склепить повіки, – в колиску вже вскочив щур – сяде й роздивляється немовля!

Ви спитаєте: невже у тому місті не було котів? Були. І намагалися ловити щурів. Але все марно: їх було стільки, що коти, врешті-решт, повтікали.

А щуролови?

Запрошували і їх з усієї країни. Але й ті не могли нічого вдіяти проти такої напасті.

Мер міста й радники з ранку й до вечора сушили собі голови в міській ратуші, та даремно. І не дивина: голови у них великі, а розуму катма.

От якось сиділи вони, мізкуючи, що ж його робити, коли це вбігає міський стражник і до мера:

– Даруйте, ваша милість, вас хоче бачити якийсь чудний парубійко.

– Упусти його, – каже мер.

Хлопець зайшов. Справді, химерний якийсь: одяг з строкатих клаптів – синіх, зелених, червоних; у руках сопілка, сам високий, худорлявий, а очі пронизливі, гострі. Каже:

– Я – Штукар-Сопілкар. Чутка йде, що у вас розвелися щури. Хочете, за п'ятдесят золотих я вам їх виведу, жодного не залишиться.

Мер і радники зраділи, але взялись торгуватися: скупі були, хоч і багаті. Та хлопець стояв на своєму. Довелось їм погодитись.

Вийшов хлопець із ратуші, приклав до губів сопілку – як заграє! Попливла над містом нечувана музика – сумна, аж за душу бере. Пішов він вулицями. А з дворів, з підвалів, з усіх нір і дірок почали щури вискакувати. Вибігають – і вслід за Сопілкарем. Великі й малі, старі й молоді – всі сунуть за ним лавою. Попіднімали пiski – всі як один слухають сопілку! А хлопець пройде трохи та й зупиниться: почекає, щоб щури не відставали.

Пройшов він Срібною вулицею, повернув на Золоту. В кінці Золотої вулиці – пристань, далі простяглася затока Солент.

Міщани скупчилися біля вікон, подих затамували – дивляться: що ж далі буде? А шури так поспішають за тим хлопцем!

Та ось уже й берег. Сопілкар скочив у човен і поплив на глибину, та грає-грає! Шури, ніби зачаровані, нічого не бачать, тільки ту сопілку й чують: так вона солодко грає, мов кличе їх за собою. Кинулись у воду. А тут саме відплив настав – вода спала – загрузли шури й пропали.

Почався приплив. Повернув Сопілкар човна, вийшов на берег. Міщани вибігли на вулиці, кричать: "Слава!" І на radoшах шапки вгору. Дзвони в церквах дзвонять. Ще б пак: жодного шура в місті не залилось!

Підійшов хлопець до ратуші, а там його вже мер і радники чекають. Переступають з ноги на ногу, чухають потилиці: шкода їм п'ятдесят золотих віддавати. Через тих шурів міська скарбниця, мовляв, зовсім зубожіла. Де ж їх узяти, тих п'ятдесят золотих? Та й за що їх платити? Що він такого зробив, цей хлопець? Пограв на сопілці й покатався на човні! Ну то й що? Це й ми, мовляв, самі могли б зробити. От мер і каже:

– Ти ж бачиш, хлопче, які ми бідні. П'ятдесят золотих – це надто великі гроші. Бери двадцять. Більше ти не заробив.

А хлопець йому:

– Ви пообіцяли п'ятдесят. Платіть, як домовились. Бо я вам такої заграю, що не до шмиги буде.

– Нічого він нам не зробить, – стиха каже мер до радників. – Шури всі потопилися, вже їх не оживити.

А тоді повернувся до хлопця та як гримне:

– Ах ти ж поганцю! Ти ще й страхати насмілився! Геть із нашого міста, волоцюго!

Посміхнувся хлопець.

– Гаразд, – каже, – я піду.

Повернувся, приклав до губів сопілку й пішов. Знов заспівала сопілка, тільки вже весело, жваво, наче кликала до танцю, до гри. І на цей голос звідусіль почали вибігати діти – з дворів і з будинків, більші й менші, школярі й підмайстрики.

Сміючись і підстрибуючи, вигукуючи й пританцьовуючи, хлопчики й дівчатка, побравшись за руки, бігли за Сопілкарем. А той пройшов Золотою вулицею й звернув на вулицю Срібну. Вона ж вела до великого темного лісу. Там росли могутні дуби і розлогі буки, й тягнувся той ліс без кінця-краю. Саме туди й попрямував Сопілкар, усе награвши на своїй сопілці. А за ним поспішала гомінка юрба дітей. Ось вони вже й у лісі. Ще якийсь час мигтів поміж деревами строкатий Сопілкарів одяг і чувся веселий дитячий сміх. Та ось усе зникло, гомін подаленів, аж поки й зовсім стих у лісовій гушавині.

Отоді-то жахнулись, мов прокинулись, міщани! Отоді вони пожалкували, що так необачно повелися зі своїм рятівником...

Але марно вони вдивлялися в ліс, марно дослухалися, чи не залунають звідтіля дитячі голоси. Ніколи більше не довелось їм побачити ані своїх дітей, ані химерно вбраного хлопця з чарівною сопілкою.